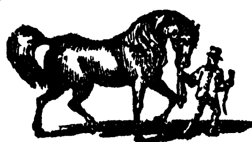
किरतनसंग्रह

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

ત્રવાડી મંગળદાસ જીવરામ

છાપનાર "ગુજરાત યુનિયન પ્રેસ"ના માલેક

વાડીલાલ દલીચંદ.

अमदावाद.

ઠેકાણું માણેકચોક આગળ કાગદીઓળમાં

શા૦ મોતીચંદ દલીચંદનું મકાન.

સંવત ૧૯૨૯.——સને ૧૮૭૩.

કીમત રૂ૦-૨-૧

કિરતન સંગ્રહ

પદ ૧

તારા ચટક રંગીલા છેડલા અલબેલાર, કાંઇ નવલ કસુંબી પાઘ, રંગના રેલારે; શીર અજબ કલંગી સોભતી, અલબેલારે૦ હૈડામે રાખ્યા લાગ રે૦. મોલીડું છાયું મોતીએ અ૦ ફુલડાંનિ સુંદર હાર રંગ૦ ગેન્દ રંગે ગુછ ગુલાબના અ૦ જોઇ ભમર ભમે તે ઠાર રંગ૦ તોરા પાઘડલીના પેચમે અ૦ મારૂ ચીતડું પચું ચકચુર રંગ૦ બ્રહ્માનંદ કહે તારી મુરતી અ૦ વણ દીઠે ઘેલાતુર રંગ૦

પદ ૨.

કેસરનું તીલક સોહામણું ગીરધારીરે, ભળકેછે સુંદર ભાલ, જાઉ બલીહારીરે૦ ૧ રસ રેખડલી વીલસી રહી, ગીર૦ નીરખીને થઇ છું ન્યાલ, જા૦ ૨ વારી વેરહદ ભ્રગુટી વાંકડી ગીર૦ જાણે કરડી સામકમાણ; જાઉ બલીહારીરે ૩ રૂપાળી અણીયાળી રાતડી, ગીર૦ લોચનીયાં તીખા બાણ' જા૦ ૪ નાસીકા અણી આલીના મણી ગીર૦ જોતાં જે દીપક કીર. જાઉ બલીહારીરે.૫ બ્રહ્માનંદ કેહે જોઇ રેહેતી નથી ગીર૦ ઉરદેવ નીપાને નહી ધીર જા૦ ૬

પદ ૩.

કુંડલ બેઉ રાજે કાનમાં વ્રજચંદારે, સુંદર માંહી બીંદુ શામ નંદના નંદારે રંગ રોના તારા રૂપની વ્રજ૦ જોઈ લાજે કો ટીક કામ નંદ૦ તીલક નુ નેક નૌતમ ત્રાજવું વ્રજ૦ કુંડાળે ગોળ કપોળ નંદ૦ તારાં અધુર મરવાલાસરખા વ્રજ૦ છબી વદન કમળ ચીત ચોર નંદ૦ તારા દાંત ડોલરીઆ નીકળી વ્રજ૦ વળી દાડમ કેરાં બીજ નંદ૦ બ્રહ્માનંદ કહે હાસ વી લાસમે વ્રજ૦ રહી વ્રજનારી રંગ ભીજ નંદ૦

પદ ૪

બાહે બાજુ બંધ ધરખાં મન પ્યારારે, બહુ ફુલી લટકે બોર કામણગારારે;

હાથુમે પોંચી હેમની મન૦ બાલી તન ચંદનખોર કો૦ ૧
બની શોભા વીંટી વેઢની મન૦ હૈયે નવલ ગુલાબીહાર કો૦
તારૂં રૂપ જોઈ ઘેલી ફરૂ મન૦ ગોકુલીપા કેરી નાર કો૦ ૩
જોઈ તેજ અલૌકીક અગનું મ૦ પપાજાંખા સુરજચંદ કો૦
તારી નવલ છબીને ઉપરૂ મન૦ બલીહારી બ્રહ્માનંદ કો૦ ૪

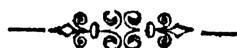
પદ ૫.

એતો સગપણ કીધુંરે સામળીઆ સાથે, માથાનુ મેણુંરે કે લીધુંછે માથે; ધન તન મન સર્વેરૂ ગીધા વારીને. વરી મ ગન થઇનેરૂ કહુનં બીહારીને, તુછ લાગી સર્વેરે લજ્યા

ત્યાગીને, મોહનનું મોહુંરે કે લીધું માગીને; દુરમતી દુરજની
યાંરે કે કહીને શું કરશે, પોતાને પાપેરે કે બળીબળીને મ
રશે. મતવાલાં સંગેરે થઈ છું મતવાલી, માયાથી મુખારે કે
કીધા વનમાળી; ત્યાંતે હું બોલુંરે કે સુંદરવર સંગે. બ્રહ્મા
નંદકેર રીઝીરે ગકે રસીયાને રંગે. ૬

પદ ૬.

મારે મંદીર નાવોરે કે મોહન શા માટે, શીર જાસે ઘો
લુંરે કે વાલમ તમ માટે, શું કરશે ભોળારે કે જુઠાં સંસારી,
ધરસોમાં શંકારે કે મનમે ગીરધારી. જગજીવન તમનેરે
કે સાચા જાણીને, કુણ માનશે જગનીરે કે ખોટી વાણીને.
મારે મનડે ભાવ્યારે કે મોહન મરમાલી; સામળ ચાલો
રે કે સુધા છોગાળા. તમ સાથે જોડીરે સૌથી તોડીને.
દુરીજન શું કરશેરે કે મુખડાં મરડીને. સીર સાટે સમજીરે
કે બાંધ્યુછે બેલું, બ્રહ્માનંદના વાલારે તમને કેમ મેલું.

પદ ૭.

સમજીને સાચોરે કે હરી નાંરા છો, મન મોહન મેલુંરે
કે કેમ કરીને કેડો. તમ સાથે બંધાણીરે કે આવી પ્રીતલ
ડી. ભુદર ભાગીરે કે ભવની ભીતલડી. પીયર સાસરીયુંરે
કે સૌ લાગે ખારૂં. મોહન તમ સાથેરે કે માન્યું મન મારૂં.
નીશાની નોબતરે વાલમ વાગીછે, તમ સારૂ જગનીરે કે લ

જપા ત્યાગિછે. નટવર તમ સંગેરે લાગ્યોછે નેહડો. ડોળ
થી ધોઇયોરે કે તમ ઉપર દેહડો. બ્રહ્માનંદના વહાલારે
કે વાલ વધારોને. પોતાની જાણીરે કે સેજ પધારોને. ૬

પદ ૮.

અવસર આવ્યોછેરે કે તમને ભજવાનો, તમની ઉપાધીરે
કે સરવે તજવાનો. મ્હારૂ ને માથેરે ઘણી દેહ ઘાલીને. તમ
ઉપર સરવસરે કે નાંખ્યું વાલીને. અવતાર ધરયોછેરે ત
મને વરવાને. કુળની મરજાદારે કે ખોટી કરવાને. અમૃ
તરસ મેલીરે કે વીખડુ મેં ચાખ્યું. રસીયા તમ વિનારે કે વા
લુ ને રાખ્યું. કરશે શું મુજનેરે કે કુડા લોકડીયાં. જગજી-
વન મારેરે કે જીવડલે જડીયા. બ્રહ્માનંદના વાલારે કેમરે
સો વિસારી. તન ધન મન સુંપીરે, કે થઇ રહીછુ તારી.

પદ ૯.

કેહેજો કાનાને કુબ્જાને વશ થઇને કેમ બેસી રહ્યા, કેમ
ભુલી ગયા મે માખણ ખાઇને ગોકુલ મોટા થયા ટેક. જે
દીન નાથ તમે હુતા નાના, છુપી રહેતા કંશ થકી છાના;
તે દીન કરયા મે જાળવાનાં, કે૦ પ્રીતમ છપી અંતરમાં પ્રો
તા, દુધ પાતાં ગાવડલી દોતાં; અમે ફુલતણી સેજે જોતાં,
કે૦ અમે જાણ્યું તમે અમારાછો; વળી પાડોશણના પ્યારા
છો, તમે સાચા બોલા પણ સારાછો; કે૦ બ્રહ્માનંદ મનરે

ભાવ્યા, બહુ રૂડી રીતે બોલાવ્યા; જઈ કામે કુબજાને આ વ્યા. કે૦

પદ ૧૦.

કહેજો કુબજાને કામણીઆં કાનાને એવાં શાં કરયાં, તારે વશ થઈને વ્રજવાસી સર્વ એને વીસરયા; આંખ અતિ સુંદર અણીઆલી, મુખ મોરલી વાયછે વનમાળી; તે ભોલવી યો નાનો ભાળી, ટેક ભુરકી તે નાંખ્યો મંત્ર ભાખ્યો, વળી મસકા લાગ્યો રસ ચાખ્યો; તે રૂપાળો જોઈને રાખ્યો, કે૦ એ વાત ઘણી નવ ચોળવી, આ થાપણ અમારી ઓળવી, સુંદરને રાખ્યા ભોળવી, કે૦ તારે કરવાનું હોય તે કેજે વળી જોયેતો નાણું લેજે, કે બ્રહ્માનંદ પાછો દેજે, કે૦

પદ ૧૧.

સ્વામી પ્રગટ થયા તે કહું સાંભળોરે, સાધુ જનને અલૌકીક સ્વાદ ગુણ ગાયે પવીત્ર ધર્મ વંશનારે; જેની માતા ભક્તી નામે મહાસતીરે, પીતા [illegible] ગુણ૦ ગુણવંત છાઈયા એક ગામછેરે, પાસે અવધ નગર મોટુ ધામ, ગુણ૦ ચૈત્ર સુકળ નોમીએ પરભુ જનમીઆરે, હરીક્રસ્ન ધરયું શુભ નામ ગુણ૦ બાલ લીલા કરેછે બહુ ભાતનીરે, માત પીતાને હરખ ન માય. ગુણ૦ વાલો ચંદ્ર કળાની પેરે વધતારે, નરનારી જોઈને સુખી થાય ગુણ૦ આઠ વરસે પા

મ્મા તે ઉપવીતનેરે, ભજ્યું ભુવન પામીને વઇરાગ. ગુણ૦ ગુણ ચરીત્ર મનોહર ગાવનારે, મળ્યો બ્રહ્માનંદને માગ ગુણ૦

પદ ૧૨

આલ્યા ઉતર દીશામાં પોતે એકલારે, વન પરવત ઉલંગ્યા દસ વીશ, બલહારી નવળ ઘનસ્યામનીરે, મુકતનાથ જાઇ તપ કીધલુંરે; સાધી જોગ કળા તે જગદીસ; બલ૦ ત્યા તીર્થ કરી ચ્યાલીયારે, કરતાં બહુ જનને ઉપદેશ, બલ૦ ગનનાથ જાઇ દક્ષણ પધારીઆરે, પછી આવ્યા તે પ મહિશ, બલ૦ ઘેરી છાયા અજબ ગરનારનીરે, ભેટ્યા. માનંદ સુખકંદ. બલ૦ દેઇ દીક્ષા પોતાનું પદ થાપીયુંરે, નામ તે સેહેજાનંદ. બલ૦ કછ ગુજરધરાને પાવન કરી આવી વસા ડુંગરપુર આપ. બલ૦ બ્રહ્માનંદ કેહે જગ ઉ વધ્યો દીન દીન અધીક પ્રતાપ બળ૦

પદ ૧૩

વધાવું મારો વાલો વધાવું, આજની ઘડી રલીઆમ મારો વાલો વધાવું પ્રાણજીવન મારા મંદીરે પધા હાર પેહેરાવું હીરામણીરે. મારો.કાનકુંવર અલબેલાને ,જતને રાખ્યા છે દઇ જામણીરે. મારો૦ ચોખા રાંધીને આપીશ સવારમાં ઠાકરને દુધની સીરામણીરે; મારો.

બ્રહ્માનંદના વાલાની છેરૂ, પ્રીતે સહીત પધરામણીરે.

પદ ૧૪.

કેહેજો કુબજાને કામણીયા શીખાવેજો મારા નાથને, સી-
ખી તુજ પાસે આવીને સીખવશે વ્રજના સાથને; ટેક. અ
લબીલા નટ વરવાને; ચીત ગોપીના ચોરાવાને; એવા મંત્ર
ભણાવે ગાવાને; કેહેજો. તું કપટ તજી સર્વે કેહેજે, વળી
ન ભજીનો ડાઘ દેજે; થઈ પટરાણી પાસે રેહેજે. કેહેજો૦
માંજી દેજે પાટી મોટી, જો પાઠ ભણે મુખથી ખોટી; તો
સમકાવે લેઈને સોટી; કેહેજો૦ કે બ્રહ્માનંદ આળશ મેલી,
બીચા શીખાવે વેહેલી વેહેલી, એને તું જેવો કરજે હેલી;
કેહેજો

પદ ૧૫.

કેહેજો કુબજાને કાનાની કરજે જો ચુપ ચાકરી; નાનો જો
ણી આંખ ચડાવ, બનીમ બાંસે આકરી. કેજે જોયે તે ..
જે આણી, એને પ્રાણ થકી પ્યારી જાણી; વળી મન ગમ
તી મોજુ માણી. કેહેજો. જે બાસે તે રાજે સાંબે, એને જો
જે ફુલતણી આંબે, નીત જમતાં ઉભી વા નાંખે; કેહેજો.
એને પરભાતે જોયે પોળી; બહુ જાબાં ઘૃત માંહી બોળી;
ગોરસ પાજે સાકર ઘોળી, કેહેજો. પુરણ સુખ એ જે પા
મીને, નીત સરણે આવે નામીને; એવું બ્રહ્માનંદના સ્વામીને;

કેહેજો.

પદ ૧૬. રાગ ગરબી.

સખી ગોકુળ ગામના ચોકમાંરે, ખાંતે માંડયા રંગીલે ખેલ, ર મે રાસ રંગીલા રંગમાંરે. સહુકોરે સખાની મંડળીરે; ઉભા વચમાં છેલો અલબેલ રમે૦ સખી વાલોને જોઇએ રૂપવાળા રે, વાલે પેરયાંછે વસ્ત્ર સોભીત. રમે૦ તાળી પાડે રૂપાળી તાનમાંરે; મુખ ગાએ મનોહર ગીત. રમે૦ સોભા બની સ લુણા સ્યામનીરે ઉભી વ્રજની નારી જોવા કાજ. રમે૦ હે શી હેરે છબીલો હેતમાંરે; બ્રહ્માનંદનો વાલો વ્રજરાજ. રમે૦

પદ ૧૭.

સખી નંદ મહરને આંગણેરે, ગોપી આનંદ મંગળ ગાય છ બી જોને સનેહી શામનીરે; મરમાલે અખાડો માંડીયોરે, કા જુ આસો પાલવની છાંય. છબી૦ વાલે પ્રીત કરીને પાગીઆ રે, રૂડો સોનેરી સુરવાલ છબી૦ સખી ફરતાં લાગેછે ફુટડીરે, જરી અંગરખીની ચાલ છબી૦ બહુ મુલી મોળીડું બાંધી સુંરે, કાજુ તણે સોનેરી કોર. છબી૦ રૂડાં લટકાં કરેછે હાથનારે; બ્રહ્માનંદનો વાલો ચીત ચોર. છબી૦

પદ ૧૮

સખી જોને ગોવાળાનાં સાથમાંરે, વાલો ફરે અલોકીક હેરફ

રે, લોક જાણ્યા સરવે પરઠી; બહુ અંતરમે રશા બસીયુંરે. ગ
૨૬ કસુંબ બોલીડું, બ્રહ્માનંદને મનમેં વસીયુંરે, મોહન તારૂ
બોલીડું૦

પદ ૨૧

વ્રજજીવન શામ વીહારીરે, લાવતમે હું લોવાણી, મેતો મે
લો જગ વીસારીરે. કાનડ તારી કેહેવાણી, સુંદરવર રંગડો
ચડીયોરે; મરમાળા મોહન તારો, જગ ત્રણ સરખો તે વ
ડીયોરે, કુણ માને એનો ઠારો, મારે તમથી પ્રીતી બાંધી-
રે; કોઇની શંકા કેમ ધરૂ, ચીંતામણી સુંદર લાગીરે; રાંક
થઇને સીદ ફરૂં, તમ સાથે રંગના ભીનારે, દીલડું માન્યુંડો
લીરીયા, બ્રહ્માનંદના નાથનેરે; વાલમ મે ખુશીથી વરી
યા.

પદ ૨૨. રાગ ગરબી.

વાલા લાગોછો વિશ્વાધારરે, સગપણ તમ સાથે, મેતો સર
વે મેલો સંસારરે. સગ૦ મારા મનમાં વશ્યાછો આવી શામ
રે. સગ૦ તમ સારૂ તજ્યુ ધન ધામરે સગ૦ મારૂ મનડું
લોભાણું તમ પાસરે. સગ૦ મુને નથી બીજાની આસરે.
સગ૦

કહી શોભા ન જાય પ્યારા કાનનીરે, જેમાં કમકે માંડે પ્રાણ કાવડોરે; વાજે ઘુઘરડી ના ઘેર. કહી૦ છાયું નવલ મોલીકું ફુલ છોગલેરે; રાજે નવલ કલંગી છબીદાર. કહી૦ કુંડલ જો પેરયો છે કસીરે, શાલ જે અંગો અંગ શણગાર. કહી૦ રંગ ભીના કાના કેરી રાસનીરે; છબી જોવા આવ્યા વ્રજમાં૧ કહી૦ સખી નવલ રંગીલી છબી ઉપરેરે, વારી જાયેછે બ્રહ્મા નંદ. કહી૦

પદ ૧૯.

સખી આજ ગઇતી હુંતો પાણીએરે, જોયો છોગાવાળો રંગ છેલ, મુને વાલો લાગે કુંવર નંદનોરે, સખી જુમના ને આરે ઝીલતોરે; જોઇ ભરવી ભુલી જંજરેર. મુને૦ ૧ સખી મંત્ર ભણીને નાંખી મોહનીરે, થઇ વાગી તન આસ મારા પાવ. મુને૦ સખી હુંરે જાણું મુને શું કર્યુંરે, મરમાળો રંગલો માવ. મુને૦ સખી એની અલૌકીક આંખડીરે; મને ચોટીછે ચીતડા માંવ. મુને૦ બ્રહ્માનંદના વાલાની મુરતીરે, ખડી છેટે મેલી કેમ જાય. મુને૦

પદ ૧૯

રૂપાલું રંગનું ભરીયુંરે શોભે કોરયું સોનેરી છોગળીયું, નો તમ ધરીયુંરે લાડકડા વાલમ લેરી, કાજુ નવલ કલંગી નીરખીરે; ચીતડામે લાગી ચટકી; થઇ ગઇ દેવાની સરખી

પદ ૨૧

મારો કાન રંગીલો છેલો કાન રંગીલો, આજ મારે ઘેર આવીયોરે, છેલો કાન રંગીલો; તોડલે તોડલે તોરણ બંધાવ્યાં, ફુલડે ચોક પુરાવીયાંરે, છેલ૦ ગજ મોતીડાંના થાળ ભરીને,મેતો સરવે પેલા વધાવીયાંરે, છેલ૦ અગર ચંદન કેરી ગાર કરીને બેની પ્રીતે કરી ઓરડા લેંપાવીયારે.

પદ ૨૩

વહાલો પધારચા તે વહાવો પધારચા, જેની નીત વાતડી હેરતાંરે; તે વહાલો પધારચાં, કાન કુંવરના સમાચાર કારણે, વટે મારગુને જઈને પેરતાંરે, દરશન વીના દિલગીર થઇ અંતરે; જે જે કાજે આંસુડા ઓરતાંરે, કાગ ઉરાડતા ને જોશ જોવરાવતાં, માળા જેના નામનારે, તે બ્રહ્માનંદના વહાલાની વધામણીરે, સુણી ફુલ સૈરીએ વેરતાંરે.

પદ ૨૪

શામ સલુણો આવ્યા શામસલુણો, ધન્ય ઘડીછે આજનીરે; આવ્યા શામસલુણો, વહાલો પધારચા એવી સાંભળી વધામણી, સુરત ભુલી ઘર કાજનીરે, આ૦ સામૈયું લઈને આલી વહાલાને વધાવવા, શંકા ન રાખી લોક લાજનીરે, આ૦ વાજાં નગારાં ઢોલ સરણાઈ વાજડીએ, કરો ધુન્ય તાલ પખાજનીરે; આ૦ બ્રહ્માનંદ કહે આવી વસી મારે અંતરે;

મુરતી રસીક વ્રજરાજનીરે આ૦

પદ ૨૫

લટકાળા તારે લટકેરે લેરખડા હું લોભાણી, વાંસલડી કેરે કટકેરે ચીતડાને લીધું તાણી; છોગલીયું તારૂ છેલારે ખેઠી અકળાવું ઘરમં, અતી આંખડલીની રેખુરે; મનડામાં ખુંતી મારે, ડોલરીઆ હું નવ દેખુરે, જંપ નથી પાતો જ્યારે, મરમાળી મુરતી તારીરે; વાલમ મારે ચીત ચડી,'બ્રહ્મા, નંદના હાર હજારી, કેમ કરી ગેલું એક ઘડી.

પદ ૨૬

રૂડું ભાળ તીલક રૂપાળુંરે કોડે કીધું કેશરનું, ભાવે હું સુંદર ભાળુંરે, કાગડલું મેલી ઘરનું; વંકી ભ્રગુટી જોઈ વનમાળીરે, મારૂ મનડું લોભાણું, મોહન નાસા મરમાળીરે, હોઠલી વેળાનું પાનડું; તારાં લોચનીઆ નંદલાલ.રે, રંગ ભીના રંગનાં ભરીઆં, વરંજીવણ નટાર વહાલારે; ગુણીઅલ અંતરમે ગરીઆં, લટકાળા મોહની લાગીરે, ભાવે મુખડું ભાળીને; બ્રહ્મ નંદના શામ સુહાગીરે,બેઠી જગ ભય ટાળીને.

પદ ૨૭

માંણીગર મોળીડું તારૂંરે, સુંદર ફુલડેથી છાયું; મોહન તેમાં મન મારૂંરે, ઠીક કરીને ઠેરાયું; હવે રટના લાગીછે દા

ન રાતરે મા૦ થઈ સીર સંટાની વાતરે. મા૦ મને કીધી માનીતી સરૂ માંડીરે મા૦ બ્રહ્માનંદને વાળે જાલી ખાંપરે મા૦

પદ ૨૮.

વાડી કાઢી જગતની બીકરે, વરી હુંતો વનમાળી, મેતો સમજી વીચારી કીધું ઠીકરે. વરી૦ તુછ જાણીને કીધું સરવે ત્યાગરે; વરી૦ મોહી રસીક સલુણાને રાગરે મુને ચટકી લાગીછે પ્રીત મંપરે, વરી૦ બીજુ વાલા વીના ન ચોહાયરે. વરી૦ મુને કાંઈ ન સુજે કામરે; વસી પીયુ હરી વીના સરવે હરામરે વરી૦ હવે નીશંક થઈછું નચીંતરે. વરી૦ થઈ જગમાં અલોકીક જીતરે વરી૦ સમજી કીધુંછે તન કુરબાનરે. વરી૦ બ્રહ્માનંદના વાલાથી બાંધ્યા પ્રાણરે વરી૦

જાહેર ખબર.

ખબર આપવામાં આવેછે કે નિચે લખે
લી ચોપડીઓ અગાઉ ત્યાંથી તથા કપડવં
જમાં ત્રવાડી રણછોડ છગનલાલ પાસેથી ત
થા આસામખી તાલુકે માતરની સરકારી
નિશાળના મેહેતાજી શ્રીકૃષ્ણ રણછોડલાલ પા
સેથી તથા વીરપુરમાં બાળક મનસુખરામ
પાસેથી તથા નડીઆદ હાઈસ્કુલમાં માણે
કલાલ છોટાલાલ પાસેથી મળશે.

એશિઆ ખંડનું ભૂગોળ (બીજી આવૃતિ.) ૩૦-૨-૯

કીરતન સંગ્રહ ૩૦-૨-૬

વાગડનું વર્ણન (છપાયછે)

કપડવણજ ઠેકાણું હાથી કુંડાઈનાસામે } ત્રવાડી મંગળદાસ જીવરામ.